

HISTORICKÁ MLUVNICE – ústní zkouška

Předmět je zakončen ústní zkouškou. Jádro zkoušky tvoří dvě otázky (viz níže), které si student vylosuje, a rozbor krátkého úseku staročeského textu se zřetelem k dataci a gramatickým jevům. Při rozboru textu student prokáže schopnost aplikovat teoretické poznatky v praxi, včetně znalosti teorie oboru, lingvistické terminologie a literatury předmětu. Pokud student nevyhověl, má právo konat jednu opravnou zkoušku v rámci vypsanych termínů daného zkouškového období.

Hodnocení: škála A-E, F (nevyhověl).

Otázky ke zkoušce:

- 1) Slovníky staré češtiny po roce 1800 (charakteristika, rozdíly).
- 2) Gramatiky staré češtiny po roce 1800 (charakteristika, rozdíly).
- 3) Slovník staročeský a Historická mluvnice Jana Gebauera (charakteristika).
- 4) Český jazykový atlas.
- 5) Vokabulář webový. Staročeská textová banka. Korpus Diakorp.
- 6) Periodizace vývoje češtiny (kritéria, problémy, etapy). Vnější a vnitřní dějiny jazyka.
- 7) Dialektologie (podstata, klíčová díla a projekty).
- 8) Praslovanština, staroslověnština, stará čeština (vztah, srovnání).
- 9) Etapy vývoje českého pravopisu.
- 10) Nejstarší památky češtiny (bohemika, bohemismy, glosy, přípisky). Edice a typy edic.
- 11) Transkripce, transliterace, transnumerace.
- 12) Nářeční štěpení praslovanštiny. Typické rysy západoslovanského dialektu.
- 13) Pračeština. Fonologické změny v 10. století.
- 14) Staročeské přehlásky (podstata, datace a průběh, význam).
- 15) Hlásky v proudu řeči. Asimilace znělosti, proteze, hiát.
- 16) Zánik měkkostní korelace. Depalatalizace.
- 17) Hlavní historická depalatalizace. Ztráta jotace.
- 18) Vývoj dlouhých samohlásek v 15. a 16. století (diftongizace, monoftongizace, úžení).
- 19) Vývoj krátkého a dlouhého jať (ě) ve staré češtině.
- 20) Vývoj slabiky. Zánik tzv. pobočných slabik. Proteze, hiát.
- 21) Deklinace ve staré češtině (druhy, tendence).
- 22) Deklinace – přechod kmenového principu v rodový.
- 23) Vývojové trendy staročeské deklinace (pád, gramatické číslo, rod).
- 24) Jmenná deklinace. Kmenový princip, deklinační typy.
- 25) Vokální a konsonantické kmeny.
- 26) Kategorie čísla a životnosti (vývoj).
- 27) Jednoduché a složené tvary minulého času.
- 28) Vývoj tvarů minulého času ve staré češtině.
- 29) Vývojové trendy staročeské konjugace (osoba, číslo, čas, rod, vid).
- 30) Sloveso ve staré češtině – slovesné třídy a typy (vývoj, přechody).
- 31) Neurčité slovesné tvary ve staré češtině (infinitiv, supinum). Participium.
- 32) Indikativ prézentu a imperativ ve staré češtině.
- 33) Nářeční rozrůznění češtiny na pozadí vývoje staré češtiny.
- 34) Vývoj staročeské syntaxe.

Poznámka: Řazení a číslování otázek je pouze orientační, témata otázek jsou však neměnná.